

Dětská scéna 2026 – propozice

54. celostátní přehlídka dětských recitátorů (spolu s 54. celostátní přehlídkou dětského divadla)

12. – 18. června 2026, Svitavy

Z pověření a za finančního příspěvku Ministerstva kultury pořádá Národní institut pro kulturu, útvar ARTAMA, ve spolupráci se Střediskem kulturních služeb města Svitavy, Sdružením pro tvořivou dramaturgii a katedrou výchovné dramaturgii DAMU v Praze. Přehlídka probíhá za finanční podpory MŠMT, Pardubického kraje a města Svitavy.

Celostátní přehlídka dětských recitátorů

I. CHARAKTERISTIKA A POSLÁNÍ PŘEHLÍDKY

Celostátní přehlídka dětských recitátorů je přehlídka a dílna nejzajímavějších a nejinspirativnějších vystoupení dětských sólových recitátorů z celé ČR. Recitátoři jsou vybíráni z krajských postupových přehlídek, jimž předchází okresní, popř. obvodní a školní kola. V případě vysokého počtu zájemců je možno do postupového systému přidat další stupně přehlídek, např. oblastní, městská či okrsková kola.

Přehlídka má přímou vazbu na výuku českého jazyka a literatury na základních školách a víceletých gymnáziích. Prostřednictvím tvořivé práce na interpretaci básní či prózy a přípravy veřejného vystoupení rozvíjí v dětech schopnost hlubšího porozumění textu a vyspělého ovládnutí mateřského jazyka, přispívá ke kultivaci mluveného slova a rozvoji mluvních a komunikačních dovedností. Zároveň děti motivuje k aktivnímu poznávání české i světové literatury a získávání vztahu k ní.

Učitelům nabízí přehlídka možnost pracovního setkávání, vzájemné inspirace a dalšího vzdělávání v oboru.

Všechna kola přehlídky by měla probíhat v atmosféře přátelského pracovního setkání a podle možností mohou být doplněna podnětným programem pro účastníky (hlasové rozvíčky, dílny, diskuse, hry apod.) a vzdělávacími akcemi pro dospělé účastníky. Pořadatel přehlídky by měl vytvořit pro vystoupení recitátorů co nejpříznivější podmínky, tedy i potlačit nezdravou soutěžní atmosféru a rivalitu mezi recitátory.

II. PODMÍNKY ÚČASTI

Přehlídka se mohou zúčastnit jednotlivci ze základních škol, nižších stupňů gymnázií, základních uměleckých škol, domů dětí a mládeže a dalších institucí. Přihlašují se u organizátorů školního kola, popřípadě přímo u pořadatele okresního/obvodního kola bez ohledu na to, kde probíhala příprava jejich recitačního vystoupení (v ZUŠ, ZŠ, DDM, SVČ, doma...). V případě, že by se v některém okrese postupové kolo nekonalo, může se recitátor výjimečně hlásit přímo do krajského kola. Podmínky přijetí pak stanoví pořadatel.

Pro zařazení do příslušné věkové kategorie je rozhodující postupný ročník ZŠ nebo odpovídající ročník víceletého gymnázia:

1. věková kategorie – žáci 2.–3. ročníků základních škol (končí na úrovni kraje, nepostupuje na Dětskou scénu),

2. věková kategorie – žáci 4.–5. ročníků základních škol,

3. věková kategorie – žáci 6.–7. ročníků základních škol a příslušných ročníků víceletých gymnázií,

4. věková kategorie – žáci 8.–9. ročníků základních škol a příslušných ročníků víceletých gymnázií.

Je přínosné, aby pořadatelé školních, okresních/obvodních, popř. krajských kol zřídili i nultou kategorii pro žáky 1. ročníků ZŠ, která ale není postupová.

Recitátoři všech kategorií se hlásí na přehlídku s *jedním textem*. Délka vystoupení by měla být úměrná věku a schopnostem recitátora, neměla by ale překročit časový limit *5 minut*, *ať už jde o poezii či prózu*. Ve 3. a 4. kategorii smí délka vystoupení výjimečně dosáhnout až *7 minut*. Překročení časového limitu může být důvodem k tomu, aby recitátor nebyl navržen k postupu do vyššího kola. Minimální délka textu není stanovena.

Vzhledem k ryze interpretační povaze přehlídky není vhodné, aby recitátor vystupoval se svým vlastním (autorským) textem.

Recitátor nesmí na přehlídce vystupovat se stejným textem jako v předchozím roce. Ve vyšších kolech přehlídky vystupuje výhradně s textem, který přednášel v kole nižším.

S recitátorem se celostátní přehlídky a jejich postupových kol, pokud možno zúčastní pedagog, který přednášeče připravoval.

III. ORGANIZACE A PRŮBĚH

Školní kola probíhají zpravidla na základních školách, realizaci okresních/obvodních a krajských kol zabezpečují různé školské nebo kulturní instituce (ZUŠ, ZŠ, DDM, SVČ, knihovny, kulturní střediska apod.). Organizátoři připravují přehlídku vždy v koordinaci s pořadatelem přehlídky nižšího stupně (termíny, přihlášky). Přehlídky lze pořádat společně s přehlídkami dětského divadla. Pořadatelé krajských kol konzultují vyhlášení a termín přehlídky s odborným pracovníkem NIK, útvaru ARTAMA. Vydávají zpravidla vlastní propozice přizpůsobené specifickým podmínkám v místě (počet postupujících z okresních kol apod.). Organizátoři školních a okresních/obvodních kol dodržují pravidla stanovená těmito propozicemi. V případě jejich nedodržení není pořadatel krajské přehlídky povinen respektovat návrh na postup recitátorů z nižšího postupového kola.

V roce 2026 by měla jednotlivá kola přehlídky proběhnout v těchto termínech:

Školní kola: **do 15. února 2026.**

Okresní, popř. obvodní kola: **do 22. března 2026.**

Krajská kola: **do 30. dubna 2026.**

Celostátní přehlídka dětských recitátorů se koná **od 12. do 14. června 2026** ve Svitavách společně s Celostátní přehlídkou dětského divadla v rámci přehlídky Dětská scéna 2026 (12.–18. června).

Okresní/obvodní kola se mohou po dohodě s pořadatelem příslušného krajského kola konat i v pozdějším termínu, než jak je stanoveno v těchto propozicích.

Vzhledem k tomu, že se řada recitátorů věnuje také práci v dětském recitačním či divadelním souboru, je třeba, aby pořadatelé krajských přehlídek dětských recitátorů a dětského divadla koordinovali termíny tak, aby se přehlídky nepřekrývaly.

Součástí každého kola je hodnocení recitačních vystoupení. Lektorský sbor by měl s recitátory a jejich pedagogy přiměřenou formou promluvit o základních kladech a problémech jejich vystoupení. Pro zkvalitnění okresních/obvodních a krajských přehlídek dětských sólových recitátorů lze doporučit pořádání praktických dílen pro recitátory i pro pedagogické pracovníky pod vedením zkušených lektorů.

Doporučení na lektory pro poroty, semináře či dílny lze získat v NIK, útvaru ARTAMA, odd. estetických aktivit dětí a mládeže.

IV. HODNOCENÍ A VÝBĚR

Pořadatelé na všech stupních (počínaje školními koly) jmenují nejméně tříčlenné lektorské sbory (odborné poroty). Jejich členy jsou odborníci z oblasti dětského přednesu a dramatické výchovy, doplnění o další osoby, které se ve své práci zabývají recitací a mluveným projevem (např. zkušení a tvořiví pedagogové, dospělí recitátoři). Jejich členy nemohou být pedagogové, kteří připravovali recitátora, jenž se přehlídky účastní. V každém lektorském sboru musí být nejméně jeden odborník, který se v posledních třech letech aspoň jednou zúčastnil přehlídky vyššího stupně, pro niž lektorský sbor recitátora vybírá. NIK, útvar ARTAMA, odd. estetických aktivit dětí a mládeže na požádání tyto odborníky doporučí.

Mezi hlavní kritéria hodnocení a výběru recitátorů do vyšších kol patří zejména:

- přirozenost dětského projevu a vybavenost recitátora,
- umělecká hodnota textu, přiměřená interpretační úrovni dítěte,
- schopnost uchopit text a tvořivě ho interpretovat,
- celková úroveň a kultura projevu.

Lektorský sbor krajského kola při hodnocení nestanovuje pořadí, ale pro postup do vyššího kola doporučí **nejvýše dvě nejlepší či nejinspirativnější recitační vystoupení z každé postupové kategorie.**

Jedním z kritérií postupu z krajského kola může být i předpokládaný přínos vystoupení z hlediska dramaturgie celostátní přehlídky. Pořadatelé přehlídek určených pro dva kraje mají právo samostatných doporučení za každý kraj.

Pro postup ze školního či okresního/obvodního kola platí stejná pravidla, **počet postupujících recitátorů ale může být po dohodě mezi pořadateli postupových přehlídek vyšší.**

Po skončení krajské přehlídky doručí její pořadatel vyplněný evidenční list recitátora, stručné hodnocení recitačního vystoupení (formuláře vydává Centrum estetických aktivit dětí a mládeže ARTAMA) a jeden výtisk textu recitačního vystoupení (v případě zásahů do textu nejlépe kopii originální předlohy s vyznačenými škrty a úpravami) e-mailem na adresu *hulak@nipos.cz*, popř. poštou na adresu *Jakub Hulák, NIK, útvar ARTAMA, P. O. BOX 12 / Fügnerovo nám. 5, 120 21 Praha 2, (tel.: 221 507 969, 778 702 490)*, a to nejpozději **do 4. května 2026.**

V. ZÁVĚREČNÁ USTANOVENÍ

V zájmu koordinace krajských kol dodržuje pořadatel přehlídky pravidla daná těmito propozicemi a konzultuje vyhlášení a přípravu přehlídky s odborným pracovníkem NIK, útvaru ARTAMA. V případě nedodržení pravidel ze strany pořadatele přehlídky není programová rada DS povinná respektovat návrhy na postup recitátorů z krajského kola.

V případě ekonomických potíží nebo pod vlivem jiných nepředvídatelných okolností může být program přehlídky omezen nebo může být přehlídka zrušena. V případě zásahu vyšší moci (např. epidemických opatření) může případně dojít také ke změnám ve způsobu a organizaci výběru recitátorů či k posunu uzávěrky postupových kol nebo celostátní přehlídky na pozdější termín.

Zpracoval Jakub Hulák

Národní institut pro kulturu, útvar ARTAMA, říjen 2025